

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال چهارم

شماره ثبت:

۵۳۹

شماره چاپ:

۱۴۹۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۰/۳/۲۸

نام دفتر:

مطالعات برنامه و بودجه

توضیحات

۱. در طرح ارائه شده مهلت مربوط به تهیه و پرداخت هزینه‌های عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) بودجه سال ۱۳۸۹ از مردادماه به شهریورماه سال ۱۳۹۰ افزایش یافته است، اما در مورد مهلت تهیه و ارائه صورتحساب دریافت و پرداخت نهایی مصرح در تبصره «۱» قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) مصوب ۱۳۷۹ مسکوت است. علی‌القاعده باید این تاریخ یک ماه بعد یعنی تا پایان مهرماه ۱۳۹۰ باشد.

۲. تبدیل یک واحد اعتبار به کالا یا خدمت قابل بهره‌برداری برای آحاد جامعه در قالب طرح‌های عمرانی مستلزم پیوند زنجیره‌ای از اقدامات نظام فنی - اجرایی و در چارچوب کلی نظام قانونی و نظام مالی کشور است لذا هر نوع راه‌حلی که صرفاً با نگاه مقطعی در پی حل معضل طرح‌های عمرانی است، منتج به نتیجه نخواهد شد.

۳. نمونه‌ای از این راه‌حل‌ها در سال‌های قبل هم پیشنهاد شده است همانند «طرح تمدید زمان هزینه اعتبارات پروژه‌های ورزشی نیمه‌تمام کشور در قانون بودجه ۱۳۸۵» و «طرح تمدید زمان اجرای قانون بودجه سال ۱۳۸۷ و متمم آن تا شهریورماه ۱۳۸۸» که تاکنون گزارش رسمی که دال بر تأیید آثار چنین اقدامی باشد در دست نیست.

۴. راه‌حل مشکل طرح‌های عمرانی در تمدید دوماهه تخصیص اعتبارات نیست، چراکه عمده‌ترین مشکلات طرح‌های عمرانی عبارتند از: ضعف مطالعات در فرایند امکان‌سنجی طرح و عدم برآورد صحیح و قابل قبول هزینه‌های اجرایی، عدم حصول اطمینان از تأمین منابع مالی مورد نیاز اجرای طرح یا پروژه در زمان تصویب، نبود توازن بین منابع در دسترس و اعتبارات مورد نیاز طرح‌های عمرانی مصوب، اولویت‌بندی طرح‌های ذیل هر برنامه و یا بین پروژه‌های طرح، تصمیم‌گیری سیاسی درخصوص طرح‌های عمرانی بدون توجه به محدودیت منابع، وابستگی شدید بودجه‌های عمرانی به بودجه عمومی و عدم استفاده از ابزارهای تأمین مالی نوظهور، هموار نبودن سازوکار حضور بخش خصوصی در فرایند شکل‌گیری طرح‌های عمرانی،

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۳۰۱۰۹۰۵

تاریخ انتشار:

۱۳۹۰/۵/۲

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی

کشور مصوب ۱۳۷۹ برای بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور»

مقدمه

در مقدمه توجیهی طرح آمده است که «با توجه به آنکه میزان عمده‌ای از اعتبارات بودجه سال ۱۳۸۹ خصوصاً اعتبارات عمرانی در پایان سال ۱۳۸۹ تخصیص یافته است و جذب آن در مهلت چهارماهه قانونی، اولاً موجب افزایش غیرمنطقی قیمت‌ها و ثانیاً عدم اعمال دقت کافی در هزینه‌کرد صحیح آن می‌گردد»، لذا نمایندگان محترم جهت رفع این معضل ماده واحده‌ای را به شرح ذیل مطرح کرده‌اند.

«مهلت مقرر در ماده واحده قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۲۵ تنها برای هزینه‌های عمرانی (تملك دارایی سرمایه‌ای) بودجه سال ۱۳۸۹ تا پایان شهریورماه ۱۳۹۰ تعیین می‌گردد».

سابقه تقنینی

طبق مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب سال ۱۳۶۶ مهلت قانونی برای پرداخت اعتبارات جاری (هزینه‌ای) و عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) پایان فروردین‌ماه سال بعد بود. براساس اصلاحیه همین مواد در سال ۱۳۷۹ مهلت مقرر برای اعتبارات هزینه‌ای همان فروردین‌ماه و برای اعتبارات عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) پایان تیرماه سال بعد تعیین شد. در طرح حاضر قرار است مهلت مقرر برای اعتبارات عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) به شهریورماه (سال بعد از سال مالی) گسترش یابد.

مشکل در فرایند برگزاری مناقصات به دلیل تمرکزگرایی بیش از حد در فرایند تهیه طرح از یک طرف و عدم توجه به اصل جامعیت بودجه در فرایند تصویب اعتبارات آن، عدم تلفیق مناسب برنامه در اهداف کمی بخش‌های مختلف و عدم شناسایی ارتباط منطقی و بهم پیوسته مجموعه وظایف و فعالیت دستگاه‌های اجرایی، نبود نظام نظارتی متناسب و ... .

سؤال اینجاست که آیا با تمدید دوماهه تخصیص مشکلات فوق حل خواهد شد اگر چنین است چرا طلب پیمانکاران طرح‌های عمرانی که از سال‌های

پیش قطعی شده است با گذشت نه دو ماه، بلکه دو سال برای تخصیص، قابل پرداخت نیست.

۵. تغییر زمان سال مالی با توجه به مفاد ماده (۳۷) قانون برنامه و بودجه که سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور را موظف کرده است که گزارش‌های حاوی پیشرفت عملیات، تجزیه و تحلیل پرداخت‌های عمرانی و... را در مقاطع ۶ ماهه و یک‌ساله (حداکثر تا ۶ ماه پس از پایان هر دوره) تهیه و تسلیم کند به لحاظ عدم تطابق زمانی عملکرد مالی و پیشرفت فیزیکی دارای ایراد است و در عمل تهیه این نوع گزارش‌های اقتصادی را دچار مشکل می‌کند.

۶. به استناد قانون اصلاح ماده (۶۳) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۹ و جوه مربوط به اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر سال تا آخر همان سال قابل تخصیص و دریافت است لکن تا پایان تیرماه سال بعد قابل تعهد و پرداخت است.

در این اصلاحیه زمان طوری در نظر گرفته شده است که صورت‌حساب دریافت و پرداخت سال قبل دستگاه اجرایی تا پایان مردادماه تهیه شود تا تهیه گزارش تفریغ بودجه و صورت‌حساب عملکرد سالیانه دولت به ترتیب توسط دیوان محاسبات کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی پس از رسیدگی صورت‌حساب‌ها و رفع نواقص و اشکالات به موقع تهیه و مورد استفاده قرار گیرد.

۷. در مواد (۱) و (۶) قانون محاسبات عمومی کشور سال مالی عبارت است از اول فروردین‌ماه لغایت پایان اسفندماه همان سال، همچنین در ماده (۹۶) دستگاه‌های اجرایی مکلف شده‌اند که تا آخر شهریورماه هر سال گزارش عملکرد سال قبل و جوه اعتبارات دریافتی از خزانه را مطابق اهداف و سیاست‌ها تهیه و به دیوان محاسبات و وزارت اقتصاد و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی ارسال کنند. در نتیجه تصویب این طرح مستلزم اصلاح مواد مزبور نیز است.

جمع‌بندی و پیشنهاد

طرح‌های عمرانی به‌عنوان یک نظام به هم پیوسته اساساً در کلیه مراحل خود از زمان شکل‌گیری تا بهره‌برداری به دلایل گفته شده دارای مشکلات اساسی است که البته راه‌حل برخی از آنها در قانون برنامه پنجم پیش‌بینی شده است. لذا راه‌حل‌های مقطعی آن هم ناظر بر تأمین اعتبار نمی‌تواند آثار چندانی در برداشته باشد و این طرح نیز بدون اینکه دارای آثار عملیاتی باشد می‌تواند تنها یک اقدام مقطعی و بی‌اثر تلقی شود لذا پیشنهاد می‌شود:

با توجه به تبعات ناشی از عدم تأمین خواست و اهداف طراحان طرح، به هم ریختن نظام مالی و نظارتی و به تعویق افتادن تهیه صورت‌حساب‌های

مالی و گزارش‌های عملکرد، تصویب آن پیشنهاد نمی‌شود مجلس شورای اسلامی می‌تواند با اخذ گزارش‌هایی از پیشرفت مواد (۲۱۶)، (۲۱۵)، (۲۱۴) و

(۲۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه مشکلات موجود در طرح‌های عمرانی را تا حدودی برطرف کند.